

2 KONINGEN

7-9

Elisa's profetieën, Gods voorzienigheid en
het oordeel over het huis van Achab.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/2-koningen/7-9

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Elisa voorzegt het einde van de hongersnood	3 min	4
2	Vier melaatsen vinden het verlaten legerkamp	2 min	6
3	Schatten verzamelen en goed nieuws delen	3 min	7
4	De koning laat het Syrische kamp verkennen	1 min	9
5	Elisa's voorzegging komt volledig uit	2 min	10
6	Zeven jaar hongersnood als Gods oordeel	2 min	11
7	De vrouw krijgt haar huis en land terug	4 min	13
8	Elisa in Damascus en Elia's opdracht	4 min	15
9	Hazaëls toekomst en de moord op Benhadad	4 min	17
10	Jehoram en de invloed van Achabs huis	2 min	20
11	Edom werpt het juk van Juda af	2 min	22
12	Jehorams broedermoord en afgoderij	3 min	23
13	Elia's brief aan Jehoram	4 min	25
14	Jehorams ondergang en onbetreurde dood	2 min	27

15	Jehu gezalfd om Achabs huis uit te roeien	5 min	28
16	Het leger erkent Jehu als koning	3 min	31
17	Jehu doodt Joram en Ahazia	4 min	33
18	Izebels dood vervult Elia's profetie	4 min	36
	Om verder te lezen		38

1

Elisa voorzegt het einde van de hongersnood

Af en toe hebben degenen die de hoofdstukindeling in de Bijbel hebben aangebracht, dat op een onverklaarbare manier gedaan. Meestal is de hoofdstukindeling volkomen logisch. Zo logisch dat je gaat denken dat de schrijver het zo heeft geschreven, ingedeeld in hoofdstukken, omdat er natuurlijke scheidingen zijn tussen verhalen en gedeelten van de boeken. Maar hier is dat niet het geval. Hoofdstuk 7 is eenvoudigweg een voortzetting van een gesprek dat aan het einde van hoofdstuk 6 begon en eigenlijk twee verzen later eindigt, in hoofdstuk 7, vers 2. Het zou veel logischer zijn geweest om de hoofdstukgrens twee verzen later te leggen dan waar die nu staat. Ik kan niet verklaren waarom voor de huidige plaats is gekozen, maar daar moeten we het mee doen.

De koning van Israël heeft vernomen dat er een verschrikkelijke hongersnood heerst in Samaria, de hoofdstad. Er zijn zelfs vrouwen die hun kinderen opeten vanwege de hongersnood in de stad. Hij geeft God hiervan de schuld. Hij weet dat God de situatie zou kunnen veranderen als Hij dat wilde, en God heeft dat niet gedaan. Daarom moet de schuld wel bij God liggen. Dus hij gaat het op Elisa afreageren, denkt hij. Hij komt naar het huis van Elisa met de bedoeling hem te doden. Maar Elisa voorkomt dit, eerst door zijn boodschapper bij de deur buiten te houden totdat de koning er is. Dan zegt Elisa tegen de koning:

Toen zei Elisa: Hoor het woord van de HEERE. Zo zegt de HEERE: Morgen omstreeks deze tijd zal in de poort van Samaria een maat meelbloem verkocht worden voor een zilveren sikkkel, en twee maten gerst voor een sikkkel.

2 KONINGEN 7:1

Een sea, de inhoudsmaat die in het citaat met ‘maat’ is weergegeven, is blijkbaar ongeveer acht gallon. Acht gallon meel is een heleboel meel, meer dan een gezin op een dag nodig heeft om te eten. Toch is een sikkil ongeveer een dagloon. Dat was het tenminste op een later moment in de geschiedenis van Israël. We weten niet of dat in deze tijd ook zo was, maar waar het om gaat, is dat hij zegt dat voedsel goedkoop zal zijn. Op dit moment moet je een buitensporige prijs betalen om alleen al een ezelskop te krijgen om op te eten, staat er. Mensen kunnen zelfs daar niet aan komen. Daarom zijn die zo duur. Er is gewoon geen voedsel. Maar morgen rond deze tijd zal er zo veel voedsel zijn dat je het voor een bodemprijs kunt kopen.

Maar een officier, op wiens hand de koning leunde, antwoordde de man Gods en zei: Zie, al maakt de HEERE sluizen in de hemel — hoe zou dit kunnen gebeuren? Maar hij zei: Zie, u zult het met uw ogen zien, maar er niet van eten.

2 KONINGEN 7:2

Elisa stelt de scepsis van deze man niet op prijs en zegt:

Omdat je twijfelt, zal God je laten zien dat ik gelijk heb. Maar je zult gestraft worden en je zult er niet van kunnen eten.

Deze profetie kwam natuurlijk uit, zoals we in het verhaal dat volgt zullen zien.

2

Vier melaatsen vinden het verlaten legerkamp

Waar kwam dat voedsel vandaan? Vers 3 zegt:

Er waren vier melaatse mannen bij de ingang van de poort. Zij zeiden tegen elkaar: Waarom blijven wij hier totdat wij sterven? Als wij zeggen: Wij zullen de stad binnengaan — er is honger in de stad, dan zullen wij daar sterven; en als wij hier blijven, zullen wij ook sterven. Nu dan, kom, laten wij naar het legerkamp van de Syriërs overlopen. Als zij ons laten leven, dan zullen wij leven, en als zij ons doden, laten we dan maar sterven.

2 KONINGEN 7:3-4

We zullen alleen maar sterven, en dat gaat toch al gebeuren. Dus we hebben niets te verliezen. We weten dat er mensen zijn die voedsel hebben, en dat zijn de Syriërs. Als we hier blijven, zullen we sterven. Als we de stad in gaan, zullen we sterven, want op geen van beide plaatsen is voedsel, maar daar is wel voedsel. Dus we hebben tenminste een kans dat we iets te eten krijgen. Er is ook een kans dat we sterven, maar dat staat toch al vast. We zullen sterven als we het niet doen. Dus ze hebben eigenlijk niet veel mogelijkheden.

En in de avond schemering stonden zij op om het legerkamp van de Syriërs in te gaan. Toen zij aan de rand van het legerkamp van de Syriërs kwamen, zie, was er niemand. De Heere had het leger van de Syriërs namelijk een geluid laten horen van strijdswagens en een geluid van paarden — het geluid van een groot leger — zodat zij tegen elkaar zeiden: Zie, de koning van Israël heeft de koningen van de Hethieten en de koningen van de Egyptenaren tegen ons ingehuurd om ons aan te vallen.

2 KONINGEN 7:5-6

Wat was dat voor geluid? Ongetwijfeld die vurige wagens en die vurige paarden die Elisa bij een andere gelegenheid op een andere plaats had gezien, in Dothan. Hier stonden ze rondom Elisa in Samaria. God liet de Syriërs de hoefslagen van deze bovennatuurlijke legers horen, zodat ze bang werden dat ze werden aangevallen.

Zij waren opgesprongen en in de avond schemering weggevlucht. Zij hadden hun tenten achtergelaten, hun paarden en hun ezels, en het legerkamp zoals het was, en waren gevlucht voor hun leven. Toen nu deze melaatsen aan de rand van het legerkamp kwamen, gingen zij een tent binnen, aten en dronken, namen vandaar zilver, goud en kleren mee, en gingen het verbergen. Daarna keerden zij terug, gingen een andere tent binnen, namen ook daaruit het een en ander weg en gingen het eveneens verbergen.

2 KONINGEN 7:7-8

3

Schatten verzamelen en goed nieuws delen

Dus ze verzamelen wat schatten voor zichzelf. Daar zullen ze veel aan hebben. Ze zijn stervende aan melaatsheid. Ook al zullen ze nu niet verhongeren, ze kunnen nooit echt aan het normale leven deelnemen. Dit is werkelijk een beeld van de zondige mens die in zijn toestand sterft. Hij heeft nog maar kort te leven, alleen dit leven. En toch verzamelt hij voor zichzelf dingen waar hij op de lange termijn nooit echt iets aan zal hebben. Hij verzamelt schatten op aarde, geen schatten in de hemel. Deze mannen vergaren rijkdom, alleen maar omdat die daar voor het grijpen ligt. Ze verstoppem die, zodat niemand anders die kan vinden. Maar wat hebben ze eraan om die te bezitten?

En dat zagen ze in. In vers 9 zeiden ze tegen elkaar:

Toen zeiden zij tegen elkaar: Wij doen hier niet goed aan. Deze dag is een dag met een goede boodschap en wij zwijgen erover. Als wij wachten tot het morgenlicht, staan wij schuldig. Nu dan, kom, laten wij dit in het huis van de koning gaan vertellen.

2 KONINGEN 7:9

Dus ze voelden zich hierover schuldig. Ze plunderden het kamp van de vijand nadat de vijand was gevlucht. Daar was niets verkeerd aan, maar ze probeerden alles voor zichzelf te houden. En ze beseften dat er in de stad mensen verhongerden. God zal boos op ons zijn als we dit nieuws niet delen. Het is net als christenen die het Evangelie hebben ontdekt en het voor zichzelf houden. Er zijn daarbuiten heel veel mensen die honger naar deze kennis, en er kan een straf over ons komen als we deze informatie niet delen.

[Vertalersnoot: De spreker sluit hier aan bij zijn Engelse Bijbelvertaling, die in vers 9 spreekt over straf die hun zal overkomen. Het Nederlandse citaat heeft ‘staan wij schuldig’.] We hebben goed nieuws voor mensen, en we mogen niet blijven zwijgen.

Zij kwamen, riepen naar de poortwachter van de stad en vertelden hun: Wij zijn naar het legerkamp van de Syriërs gegaan, en zie, daar was niemand meer — geen geluid van mensen, alleen de paarden, vastgebonden; en de ezels, vastgebonden; en de tenten, zoals zij waren.

2 KONINGEN 7:10

Het is opmerkelijk dat de Syriërs bij hun vlucht zonder hun paarden vertrokken. Ik zou op mijn paard zijn gesprongen en zijn gevlucht. Ze hadden blijkbaar zo'n haast dat ze niet eens hun paarden wilden zadelen. Ze wilden alleen maar wegrekken, het donker in, de nacht in. En blijkbaar bleven ze maar doorgaan.

4

De koning laat het Syrische kamp verkennen

En deze riep de andere poortwachters en die vertelden het binnen in het huis van de koning. En de koning stond 's nachts op en zei tegen zijn dienaren: Laat mij u toch vertellen wat de Syriërs ons gedaan hebben. Zij weten dat wij hongerlijden; daarom zijn zij uit het legerkamp gegaan om zich in het veld te verstoppen. Zij zeggen: Zodra zij de stad uitgekomen zijn, zullen wij hen levend grijpen en de stad binnengaan.

2 KONINGEN 7:11-12

Dat was een redelijke veronderstelling. Het is niet gebruikelijk dat een belegerend leger dat niet wordt aangevallen, zomaar wegloopt en alles achterlaat. Het leek een valstrik. Dat leek het beslist.

Toen antwoordde een van zijn dienaren en zei: Laat men toch vijf van de overgebleven paarden nemen, die hierbinnen overgebleven zijn — zie, ze zijn als de hele menigte van de Israëlieten die hierbinnen overgebleven zijn; of zie, ze worden als de hele menigte van de Israëlieten die omgekomen zijn — en laten wij die eropuit sturen om te zien wat er gaande is.

2 KONINGEN 7:13

Blijkbaar bedoelt hij dat we misschien nog een paar paarden overhebben die uiteindelijk opgegeten kunnen worden, net als alle anderen.

[Vertalersnoot: De spreker legt hier het Engelse ‘consumed’ uit als ‘opgegeten’. Het Nederlandse citaat heeft ‘omgekomen’.] Of waarom gebruiken we deze paarden niet om wat verkenners uit te sturen, om te zien of daar inderdaad een valstrik is?

5

Elisa's voorzegging komt volledig uit

Daarop namen zij twee strijdagens met paarden. De koning stuurde die het leger van de Syriërs achterna en zei: Ga kijken. Zij volgden hen tot aan de Jordaan, en zie, de hele weg lag vol met kleren en stukken uitrusting, die de Syriërs in hun haast weggeworpen hadden. De boden keerden terug en vertelden het de koning. Toen ging het volk de stad uit en plunderde het legerkamp van de Syriërs. En een maat meelbloem werd verkocht voor een sikkkel, en twee maten gerst voor een sikkkel, overeenkomstig het woord van de HEERE.

2 KONINGEN 7:14-16

De koning nu had de officier op wiens hand hij leunde, over de poort aangesteld, maar het volk vertrapte hem in de poort, zodat hij stierf, zoals de man Gods gesproken had, die dit sprak toen de koning bij hem gekomen was.

2 KONINGEN 7:17

Dus deze man werd vertrapte. Deze mensen hadden zo'n honger dat ze gewoon niet konden ophouden met naar het eten te rennen. Het is net als wanneer mensen bij Walmart naar binnen proberen te komen tijdens zo'n speciale uitverkoop, op nieuwjaarsdag of zo. Medewerkers worden vertrapte en gedood, enzovoort. Dat gebeurde hier. Deze man zag het met zijn eigen ogen, maar hij at er niet van.

En er stond:

Zo is het gebeurd zoals de man Gods tot de koning gesproken had: Morgen omstreeks deze tijd zullen in de poort van Samaria twee maten gerst voor een sikkel en een maat meelbloem voor een sikkel verkocht worden. En die officier had de man Gods geantwoord en gezegd: Zie, al maakt de HEERE sluizen in de hemel, zou dit zo kunnen gebeuren? En hij had gezegd: Zie, u zult het met uw ogen zien, maar er niet van eten. Zo gebeurde het met hem, want het volk vertrapte hem in de poort, zodat hij stierf.

2 KONINGEN 7:18-20

De schrijver wilde er blijkbaar zeker van zijn dat we dat hele gesprek niet vergaten, dat nog maar twintig verzen eerder had plaatsgevonden. En hij geeft het helemaal opnieuw weer, omdat het tot op de letter zo is gebeurd.

6

Zeven jaar hongersnood als Gods oordeel

Hoofdstuk 8.

Elisa had gesproken tot de vrouw van wie hij de zoon levend gemaakt had: Sta op en ga heen, u en uw gezin, en verblijf als vreemdeling waar u verblijven kunt, want de HEERE heeft een hongersnood aangekondigd, en die zál ook zeven jaar lang over het land komen.

2 KONINGEN 8:1

Nu kun je zien op hoeveel manieren God Israël oordeelde voordat Hij daadwerkelijk de Assyriërs stuurde om hen te vernietigen. Uiteindelijk werd dit land volledig weggevaagd, en de mensen werden naar andere volken gedeporteerd en keerden nooit terug. Er is nooit een herstel van het noordelijke koninkrijk geweest. Maar God loste beslist eerst heel wat waarschuwingsschoten boven hun hoofd en waarschuwde hen dat ze onder het oordeel stonden. Belegeringen door de Syriërs waardoor ze hun eigen kinderen gingen eten, en nu een hongersnood die zeven jaar zou duren. In de dagen van Elia hadden ze een droogte van drieënhalf jaar gehad. Op al deze manieren probeerde God hun duidelijk te maken dat ze onder Zijn oordeel stonden.

En ze kwamen nooit echt tot bekering. Ze deden die gouden kalveren nooit weg. Het lijkt erop dat het eenvoudigste wat een verstandige koning kon doen, zou zijn om te zeggen: 'De profeet zegt dat deze gouden kalveren de oorzaak van onze problemen zijn. Misschien moet ik ze weghalen en kijken wat er gebeurt.' Maar dat deden ze nooit. Ze bleven verslaafd aan afgoderij. En dus zal er nu weer een oordeel over het land komen: een hongersnood van zeven jaar.

Deze vrouw die die zoon had gekregen, over haar man lezen we nu niets. Misschien was hij gestorven. Bedenk dat hij heel oud was. Dit speelt zich misschien vele jaren later af. De reden dat haar op wonderbaarlijke wijze een zoon werd gegeven, was dat haar man blijkbaar te oud was om een kind te verwekken, of iets dergelijks. Dus misschien was hij intussen gestorven. De vrouw en haar zoon worden door de profeet gewaarschuwd:

Er komt een hongersnood. Als je ergens anders kunt gaan wonen, ga daar dan naartoe.

7

De vrouw krijgt haar huis en land terug

En de vrouw was opgestaan en had gedaan overeenkomstig het woord van de man Gods: zij ging, zij en haar gezin, en verbleef als vreemdeling in het land van de Filistijnen, zeven jaar lang. En het gebeurde na verloop van de zeven jaren dat de vrouw uit het land van de Filistijnen terugkeerde. Zij ging eropuit om de hulp van de koning in te roepen met het oog op haar huis en met het oog op haar akker.

2 KONINGEN 8:2-3

En we slaan die hele hongersnood over zonder verdere informatie over wat er in Israël gebeurde. Maar dit ene verhaal is het voornaamste waarop onze aandacht gericht is. Dus de hongersnood komt en gaat. En na zeven jaar keerde de vrouw terug uit het land van de Filistijnen, waar ze had verbleven. Ze ging naar de koning om een beroep op hem te doen voor haar huis en haar land.

Blijkbaar waren haar huis en haar land, die ze daarvoor in bezit had gehad, door iemand anders in beslag genomen. Misschien door de overheid omdat ze zeven jaar lang geen grondbelasting had betaald. Of misschien had iemand anders, een buurman, het ingepikt om het bij zijn boerderij te trekken. Hoe dan ook, door haar afwezigheid was ze het eigendomsrecht op haar land kwijtgeraakt. Dus ging ze naar de koning om te zien of ze dat recht kon laten herstellen.

De koning was nu juist in gesprek met Gehazi, de knecht van de man Gods. Hij zei: Vertel mij toch al de grote dingen die Elisa gedaan heeft.

2 KONINGEN 8:4

Het kwam zo uit dat precies op het moment waarop ze haar verzoek kwam indienen, Gehazi, de knecht van de man Gods, daarbinnen met de koning in gesprek was, die zei:

Vertel me alsjeblieft over alle bijzondere dingen die Elisa heeft gedaan.

Dus de koning werd vermaakt met verhalen over wonderen en dergelijke van Elisa. En Gehazi was daar.

En het gebeurde, terwijl hij de koning aan het vertellen was hoe Elisa een dode levend gemaakt had, zie, de vrouw van wie hij de zoon levend had gemaakt, kwam de hulp van de koning inroepen met het oog op haar huis en met het oog op haar akker. Toen zei Gehazi: Mijn heer de koning, dit is de vrouw en dit is haar zoon, die Elisa levend heeft gemaakt.

2 KONINGEN 8:5

Hierin lag duidelijk Gods voorzienigheid voor die vrouw, want de koning zou haar dan gunstig gezind zijn. Zij is immers de hoofdpersoon in een verhaal dat hij hoort en waarvan hij geniet. Dus zal hij natuurlijk naar haar luisteren, want ze is bijzonder. Maar misschien lag er ook Gods voorzienigheid in dat ze op dat moment kwam omwille van de koning. Want de koning hoort deze verhalen over wonderen, en daar komt een levend voorbeeld binnen: ‘Hier is de jongen over wie ik het heb. Dit is de vrouw, en dit is de jongen.’ Min of meer als een getuigenis voor de koning dat dit niet zomaar legenden waren. Er hoorden echte gezichten en echte namen bij, en er waren echte mensen met wie deze dingen waren gebeurd. Daardoor droeg de koning des te meer verantwoordelijkheid, omdat hij wist dat God door Elisa wonderen deed.

En de koning ondervroeg de vrouw en zij vertelde het hem. Toen gaf de koning haar een hoveling mee en zei: Laat zij alles wat van haar is, terugkrijgen, ook de hele opbrengst van de akker, van de dag af dat zij het land verlaten heeft, tot nu toe.

2 KONINGEN 8:6

Het lijkt waarschijnlijk dat de overheid dit bezit had overgenomen, want de koning kon het gewoon teruggeven. En alle opbrengsten die het land had opgeleverd, die kreeg ze ook terug. Dat wil zeggen, het was tijdens een hongersnood, dus heel veel kan

het in die tijd van hongersnood niet hebben opgebracht. Maar blijkbaar werd het bebouwd en was er enige opbrengst geweest. En hoeveel dat over de afgelopen zeven jaar ook was geweest, ook dat kreeg de vrouw terug. Dus uiteindelijk had ze door haar afwezigheid van zeven jaar niets verloren.

8

Elisa in Damascus en Elia's opdracht

Toen ging Elisa naar Damascus. Dat ligt dus niet in Israël. Het is de hoofdstad van Syrië. Syrië is al die tijd de vijand van Israël geweest. Hedendaagse commentatoren, en waarschijnlijk ook moderne vertalingen, zouden dit land Aram noemen. De Syriërs waren de Arameeërs, en Syrië was Aram. In sommige gevallen vinden we het woord Aram zelfs in de oudere vertalingen. Paddan-Aram bijvoorbeeld, waar Laban woonde, lag in Syrië. Damascus was de hoofdstad van Aram, of Syrië. En hij ging naar Benhadad, de koning van Syrië. De koning was ziek, en hem werd bericht:

De man van God is hier aangekomen.

En de koning zei tegen Hazaël:

Daarna kwam Elisa in Damascus, toen Benhadad, de koning van Syrië, ziek was; men bracht hem de boodschap: De man Gods is hierheen gekomen. Toen zei de koning tegen Hazaël: Neem een geschenk mee en ga de man Gods tegemoet en raadpleeg de HEERE door hem en zeg: Zal ik van deze ziekte genezen?

2 KONINGEN 8:7-8

Hazaël is de man die eerder werd genoemd toen de profeet Elia bij de berg Horeb was. Toen hij voor Izebel vluchtte, had God tegen hem gezegd dat er nog drie dingen moesten gebeuren. Een daarvan was:

De HEERE zei tegen hem: Ga heen, keer terug op uw weg, naar de woestijn van Damascus. Wanneer u daar komt, moet u Hazaël zalven tot koning over Syrië. En u moet Jehu, de zoon van Nimsi, zalven tot koning over Israël. En Elisa, de zoon van Safat, uit Abel-Mehola, moet u tot profeet zalven in uw plaats.

1 KONINGEN 19:15-16

Welnu, het eerstvolgende wat we van Elia vernemen, is dat hij Elisa inderdaad tot zijn opvolger zalft. Maar we lezen nergens dat Elia Hazaël of Jehu zalft. We lezen later, in hoofdstuk 9, wel dat Elisa een dienaar stuurt om Jehu te zalven. En hier lezen we niet dat hij Hazaël zalft, maar dit is de gelegenheid waarbij Hazaël in feite te horen krijgt dat hij de volgende koning van Syrië zal worden. Het kan zijn dat de profeet hem bij deze gelegenheid ook heeft gezalfd, al wordt dat niet vermeld.

Hoe dan ook, het was Elisa, niet Elia, die deze dingen deed. God gaf Elia de opdracht om deze drie mannen te zalven, maar in plaats daarvan zalfde of riep hij Elisa. Elisa deed de andere dingen nadat Elia weg was. Blijkbaar was dat hoe God het had bedoeld, hoewel Hij erover sprak alsof Elia het zelf zou doen. Hij deed het via zijn eigen dienaar, Elisa.

Benhadad, de Syrische koning, heeft dus dingen over Elisa gehoord, misschien over hoe hij Naäman van melaatsheid had genezen. En daarom zegt hij:

Ga de man van God vragen of ik ook van mijn ziekte zal genezen.

Zo ging Hazaël hem tegemoet en nam een geschenk mee, te weten allerlei kostbaarheden uit Damascus, een last van veertig kamelen. Hij kwam voor hem staan en zei: Uw zoon Benhadad, de koning van Syrië, heeft mij naar u toegestuurd om te zeggen: Zal ik van deze ziekte genezen?

2 KONINGEN 8:9

Hij bracht dus veertig kameelladingen aan geschenken mee. We horen niet of Elisa die aannam of niet. Maar het is gewoon gebruikelijk dat ze zo'n koninklijk geschenk meesturen wanneer ze iemand naar de profeet sturen om een gunst te vragen. De vraag is dus of hij van deze ziekte zal herstellen.

Nu zei Elisa tegen hem:

9

Hazaëls toekomst en de moord op Benhadad

Elisa zei tegen hem: Ga, zeg tegen hem: U zult zeker genezen. De HEERE heeft mij echter laten zien dat hij zeker sterven zal.

2 KONINGEN 8:10

Elisa zegt dus niet: 'Zo zegt de HEERE: je zult herstellen.' Hij profeteert niet dat de man zal herstellen. Hij profeteert juist dat de man zal sterven. Hij zegt alleen tegen Hazaël:

Zeg hem maar dat hij beter zal worden.

Hij geeft hem niet het Woord van de HEERE door. Hij geeft hem alleen een opdracht:

Zeg hem maar dat hij beter zal worden, maar ik weet dat hij in werkelijkheid zal sterven.

Er staat:

Hij zette een strak gezicht en hield dat zo, tot beschamens toe; en de man Gods begon te huilen.

2 KONINGEN 8:11

Dit is op verschillende manieren uitgelegd. De meesten geloven dat het betekent dat de profeet Hazaël lange tijd strak aankeek, totdat Hazaël zich ongemakkelijk voelde. En toen begon Elisa te huilen. Sommigen denken dat Hazaël Elisa strak aankeek totdat die zich opgelaten voelde. Het is niet duidelijk. Maar ik geloof dat het verloop van het verhaal erop wijst dat Elisa Hazaël strak aankeek en als het ware in een visioen de gruweldaden zag die Hazaël zou begaan. Terwijl hij naar hem keek, kon hij de toekomst van deze man zien. En hij begon te huilen.

En Hazaël zei:

Toen zei Hazaël: Waarom huilt mijn heer? Hij zei: Omdat ik weet wat voor kwaad u de Israëlieten zult aandoen: u zult hun vestingen in brand steken, hun jongemannen met het zwaard doden, hun kleine kinderen verpletteren en hun zwangere vrouwen opensnijden.

2 KONINGEN 8:12

En Elisa zei:

Omdat ik weet wat je de Israëlieten zult aandoen. Je zult hun vestingen in brand steken, hun jonge mannen met het zwaard doden, hun kinderen te pletter slaan en zwangere vrouwen opensnijden.

Daarop zei Hazaël:

Hazaël zei: Maar wat is uw dienaar, die hond, dat hij deze grote daad zou verrichten? En Elisa zei: De HEERE heeft mij laten zien dat u koning zult worden over Syrië.

2 KONINGEN 8:13

En Elisa antwoordde:

Jahweh heeft me laten zien dat je koning van Syrië zult worden.

Toen vertrok hij bij Elisa en ging naar zijn heer. Waarschijnlijk heeft hij hem bij deze gelegenheid tot koning van Syrië gezalfd. Dit wordt vermoedelijk in verkorte vorm verteld. Toen vertrok Hazaël bij Elisa en ging naar zijn heer, die tegen hem zei:

Wat heeft Elisa tegen je gezegd?

En hij antwoordde:

Toen ging hij bij Elisa weg en kwam bij zijn heer. Die zei tegen hem: Wat heeft Elisa tegen u gezegd? En hij zei: Hij heeft tegen mij gezegd: U zult zeker genezen.

2 KONINGEN 8:14

Nou, dat is eigenlijk niet wat hij tegen hem had gezegd. Hij had tegen hem gezegd dat hij niet zou herstellen, maar hij loog hier natuurlijk.

En het gebeurde de volgende dag dat hij een deken nam, die in het water dompelde en over diens gezicht uitspreidde, zodat hij stierf. En Hazaël werd koning in zijn plaats.

2 KONINGEN 8:15

Hij verstikte hem, en het zou niet duidelijk zijn dat het moord was, want de man was toch al ziek. En ze zouden hem in feite aantreffen zonder dat hij nog ademde, zonder verwondingen. Dus zouden ze aannemen dat er geen misdrijf in het spel was. Maar

door die handdoek, die dikke doek die in water was gedoopt, zouden er geen poriën zijn om lucht door te laten. Dus verstikte hij hem. De koning was ziek en zwak, en deze man was waarschijnlijk een sterke krijgsman. Dus het was niet moeilijk om de koning zo te overmeesteren.

10

Jehoram en de invloed van Achabs huis

In het vijfde jaar van Joram, de zoon van Achab, de koning van Israël, toen Josafat koning was van Juda, begon Jehoram, de zoon van Josafat, de koning van Juda, te regeren.

2 KONINGEN 8:16

Dus we hebben de Jorams op beide plaatsen, in het noorden en in het zuiden, twee Jorams.

[Vertalersnoot: De Engelse lezing noemt beide koningen hier Joram. Het Nederlandse citaat noemt de koning van Juda Jehoram.]

Hij was tweeëndertig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde acht jaar in Jeruzalem. Hij ging in de weg van de koningen van Israël, zoals het huis van Achab deed, want de dochter van Achab was hem tot vrouw geworden. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE.

2 KONINGEN 8:17-18

De dochter van Achab was Athalia, de dochter van Achab en Izebel. Athalia was de koningin, de vrouw van Joram. Ze had blijkbaar dezelfde soort invloed op hem als Izebel op Achab had. Alleen was dit in het zuidelijke koninkrijk. Er had een huwelijk plaatsgevonden tussen de twee koninkrijken, waarschijnlijk een politieke regeling. Maar Athalia was natuurlijk een afgodenaanbidster. Athalia was een Baälaanbidster,

net als haar moeder en haar vader. Dus Juda werd door deze kwade invloed geïnfiltreerd. De koning van het zuiden, Joram, deed wat kwaad was in de ogen van de HEERE, omdat hij zich door zijn vrouw liet leiden.

De HEERE wilde Juda echter niet te gronde richten omwille van Zijn dienaar David, zoals Hij hem gezegd had dat Hij hem alle dagen voor zijn zonen een lamp zou geven. In zijn dagen kwam Edom in opstand tegen het gezag van Juda en stelde een koning over zich aan. Daarom stak Jehoram over naar Zaïr, met al zijn strijdswagens bij hem. Hij stond 's nachts op en versloeg Edom, dat zich rondom hem en de bevelhebbers van zijn strijdswagens bevond, en het volk vluchtte naar zijn tenten. Toch kwam Edom in opstand tegen het gezag van Juda tot op deze dag; toen kwam Libna in opstand. Het overige nu van de geschiedenis van Jehoram en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda? En Jehoram ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven bij zijn vaderen in de stad van David, en zijn zoon Ahazia werd koning in zijn plaats.

2 KONINGEN 8:19-24

11

Edom werpt het juk van Juda af

Deze opstand van Edom tegen Juda was al in het boek Genesis geprofeteerd. In Genesis hoofdstuk 27 staat de profetie die betrekking had op Ezau. In vers 39 en 40 staat:

Toen antwoordde zijn vader Izak en zei tegen hem: Zie, van de vruchtbare streken van de aarde zal je woongebied zijn, en van de dauw van de hemel van boven. Van je zwaard zul je leven en je broer zul je dienen. Maar als je tot macht komt, zul je zijn juk van je nek afrukken.

GENESIS 27:39-40

Dit wordt tegen Ezau gezegd over zijn verhouding tot zijn broer Jakob. Het werd uitgesproken voordat een van deze mannen geboren was. Tegen Rebekka werd gezegd dat van de kinderen in haar schoot de oudste de jongste zou dienen. Ze waren een tweeling, maar de oudste van de tweeling, degene die het eerst naar buiten kwam, was Ezau. Er werd geprofeteerd dat hij Jakob, de jongste, zou dienen. Dit is tijdens het leven van die twee mannen nooit gebeurd, maar het gebeurde later bij hun nakomelingen. Je hebt natuurlijk Jakob als Israël en Ezau als Edom. De Edomieten kwamen inderdaad onder het juk van Jakob en dienden hen in de dagen van Salomo en David, enzovoort.

Maar op dit punt in de regering van Joram kwam Edom in opstand, en die opstand slaagde. Er was voorspeld:

Als je je er niet langer bij neerlegt, zul je zijn juk van je nek afschudden.

Genesis 27:40. Dat betekent dat Edom met succes in opstand zou komen en zich zou bevrijden van de onderworpenheid aan Israël. Dit is het verhaal waarin dat in vervulling gaat.

12

Jehorams broedermoord en afgoderij

Over de regering van Joram staat ook meer informatie in 2 Kronieken hoofdstuk 21. In Koningen wordt het heel kort behandeld, maar in 2 Kronieken hoofdstuk 21 staat het volgende, en we zullen het verhaal hier lezen:

Josafat stierf en werd bij zijn voorouders begraven in de stad van David. Zijn zoon Jehoram volgde hem op als koning. Jehorams broers waren Azaria, Jehiël, Zecharja, Azarja, Michaël en Sefatja. Zij waren allemaal zonen van Josafat, de koning van Israël. Hun vader had hun grote geschenken gegeven: zilver, goud en kostbaarheden, en versterkte steden in Juda. Het koningschap gaf hij aan Jehoram, zijn oudste zoon. Toen Jehoram het koningschap van zijn vader stevig in handen had, doodde hij al zijn broers met het zwaard, en ook enkele leiders van Israël. Hij was tweeëndertig toen hij koning werd en regeerde acht jaar in Jeruzalem. Hij volgde het voorbeeld van de koningen van Israël en van het huis van Achab, want hij was getrouwd met een dochter van Achab. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE. Toch wilde de HEERE het huis van David niet vernietigen, vanwege Zijn verbond met David. Hij had beloofd dat er voor David en zijn zonen altijd een lamp zou blijven branden.

2 KRONIEKEN 21:1-7

Er zijn duidelijk overeenkomsten in de bewoordingen met wat we in 2 Koningen hebben gelezen. Al krijgen we hier wat nieuwe informatie: hij doodde zijn broers, iedereen die een rivaal voor de troon zou kunnen zijn. Hij doodde hen. En hij had een vrouw, Athalia, die slecht was. We lezen dat ze, toen haar zoon stierf, al haar kleinkinderen doodde om zichzelf koningin te kunnen maken. Hier in het zuiden

hebben we dus mensen die hun eigen familieleden vermoorden om politieke kwesties. Vervolgens gaat het over de Edomieten, en hier krijgen we iets meer details dan in Koningen. Die opstand van de Edomieten is blijkbaar het belangrijkste om te onthouden over de regering van Joram. Kronieken geeft meer informatie dan Koningen. Er staat in vers 8:

In zijn dagen kwam Edom in opstand tegen het gezag van Juda, en stelde een koning over zich aan. Daarom trok Jehoram met zijn bevelhebbers verder, en al zijn strijdswagens met hem. Hij stond 's nachts op en versloeg de Edomieten, die zich rondom hem en de bevelhebbers van zijn strijdswagens bevonden. Toch bleef Edom in opstand komen tegen het gezag van Juda, tot op deze dag. Juist in die tijd kwam Libna in opstand tegen zijn gezag, omdat hij de HEERE, de God van zijn vaders, verlaten had. Ook hij maakte offer hoogten op de bergen van Juda. Hij liet de inwoners van Jeruzalem hoererij bedrijven, en hij verleidde Juda.

2 KRONIEKEN 21:8-11

En er staat:

13

Elia's brief aan Jehoram

Toen kwam er een schrijven bij hem van de profeet Elia met de boodschap: Zo zegt de HEERE, de God van uw vader David: Omdat u niet in de wegen van uw vader Josafat en in de wegen van Asa, de koning van Juda, gegaan bent, maar gegaan bent in de weg van de koningen van Israël; omdat u Juda en de inwoners van Jeruzalem hoererij hebt laten bedrijven, zoals het huis van Achab Israël hoererij heeft laten bedrijven, en u bovendien uw broers, uw eigen familie, hebt gedood, die beter waren dan u, zie, daarom gaat de HEERE u treffen met een grote plaag onder uw volk, onder uw kinderen, onder uw vrouwen en onder al uw bezittingen. En zelf zult u door een zware ziekte getroffen worden, door een ziekte aan uw ingewanden, totdat ten slotte uw ingewanden naar buiten komen vanwege de ziekte.

2 KRONIEKEN 21:12-15

Dit is nogal onsmakelijk.

Blijkbaar had hij uitgezette darmen die via zijn endeldarm naar buiten kwamen, en hij stierf ellendig, zoals we zullen zien. Maar het belangrijkste om hier bij stil te staan, is dat deze brief afkomstig zou zijn van de profeet Elia. Het is mogelijk dat er meer dan één profeet met die naam was, maar waarschijnlijk is dat niet. Het gaat vrijwel zeker om Elia, de Tisbiet. In Koningen wordt Elia gewoonlijk niet aangeduid als de profeet Elia. Hij wordt gewoonlijk aangeduid als Elia, de Tisbiet. Hier is het de profeet Elia, maar het is waarschijnlijk dezelfde man. Hoe groot is de kans dat er binnen zo'n korte tijd twee belangrijke profeten met dezelfde naam zouden zijn?

Het probleem hier is dat Elia, als we de chronologie volgen, tegen die tijd blijkbaar dood was, verdwenen. Daarom hebben sommigen gedacht dat deze brief, die op dit moment bij Joram aankwam, erop zou kunnen wijzen dat Elia niet van de aarde was

weggenomen. De wervelwind nam hem op en God verborg hem ergens anders. Hij hield eenvoudigweg op met zijn openbare bediening, en Elisa nam die over. Maar om de een of andere reden hield God Elia ergens op aarde, en op dit latere moment schreef hij deze brief aan koning Joram.

Ik denk niet dat dit het waarschijnlijkste scenario is. Ik denk dat het waarschijnlijker is dat Elia deze brief aan hem schreef voordat hij werd opgenomen, ook al was dat vóór deze gebeurtenissen, voordat Joram zelfs maar koning was. Maar Elia kan heel goed door profetisch inzicht hebben geweten dat Joram koning was en de wegen van Achab volgde. En hij kan deze brief hebben geschreven voordat die daadwerkelijk van toepassing was. We weten dat de profeten als profeet in staat waren om zulke dingen te doen. De brief kan dus geschreven zijn voordat Elia werd opgenomen, al zou hij blijkbaar pas op dit moment zijn bezorgd.

We weten niet wie de brief heeft bezorgd. Het is duidelijk dat Elia hem niet heeft bezorgd. Het kan dus zijn dat Elia deze brief vóór zijn opneming had geschreven en hem aan de zonen van de profeten in bewaring had gegeven. En dat hij had gezegd: ‘Bezorg dit op dat en dat moment, of wanneer die en die dingen gebeuren, aan de man die dan koning zal zijn.’ Het kan dus zijn dat een van Elia's dienaren, of een van de zonen van de profeten die hem opvolgden, of die er nog was nadat hij was weggegaan, deze brief heeft gebracht.

We krijgen hier geen enkele verklaring voor. Het is gewoon een wat vreemde onderbreking van het verhaal. Elia lijkt hier een beetje misplaatst. Het lijkt anachronistisch. Er is alle reden om te geloven dat Elia dit profetisch geschreven kan hebben, en dat het op een later tijdstip werd bezorgd volgens de instructies die hij vóór zijn vertrek had gegeven.

14

Jehorams ondergang en onbetreurede dood

Vers 16:

Toen wekte de HEERE tegen Jehoram de geest op van de Filistijnen en van de Arabieren die in de nabijheid van de Cusjieten woonden. Zij trokken op tegen Juda, baanden zich een weg, en voerden alle bezittingen weg die in het huis van de koning gevonden werden. Bovendien voerden zij zijn kinderen en zijn vrouwen als gevangenen weg, zodat hij geen zoon overhield dan alleen Joahaz, zijn jongste zoon.

2 KRONIEKEN 21:16-17

Athalia helaas niet, die lijkt te zijn ontkomen.

Na dit alles trof de HEERE hem in zijn ingewanden met een ziekte waarvan geen genezing meer mogelijk was. En na verloop van tijd gebeurde het, op het moment dat er twee jaar voorbij was, dat zijn ingewanden ten gevolge van de ziekte naar buiten kwamen, en hij stierf aan deze kwaadaardige ziekte. Maar zijn volk brandde voor hem geen vuur, zoals bij zijn vaderen.

2 KRONIEKEN 21:18-19

Ze bewezen hem bij zijn begrafenis niet de gebruikelijke eer, denk ik.

Hij was tweeëndertig jaar oud, toen hij koning werd, en regeerde acht jaar in Jeruzalem. Hij ging echter heen zonder betreurd te worden. Zij begroeven hem in de stad van David, maar niet in de graven van de koningen.

2 KRONIEKEN 21:20

Dus hij mishaagde niet alleen de Heere, hij mishaagde ook het volk. Hij voerde te veel van het heidendom van Izebel en Achab in hun samenleving in. Hij vermoordde zijn eigen broers. Iedereen zal die man beslist als een tiran en een verschrikkelijke onderdrukker hebben gezien. Dus toen hij stierf, rouwde niemand. Niemand vond het erg dat hij er niet meer was. Laten we teruggaan naar 2 Koningen, hoofdstuk 9. Nu komen we bij het laatste van de drie dingen die Elia niet had afgemaakt. Elia moest Jehu tot koning van Israël zalven. Elia was inmiddels weg, maar Elisa regelde dit voor hem via een tussenpersoon, een van de profetenzonen.

15

Jehu gezalfd om Achabs huis uit te roeien

De profeet Elisa riep een van de profetenzonen bij zich en zei: Maak je klaar, neem deze kruik met olie mee en ga naar Ramoth in Gilead. Zoek daar Jehu op, de zoon van Josafat, de zoon van Nimsi.

2 KONINGEN 9:1-2

Dit is natuurlijk niet de Josafat van het zuidelijke koninkrijk. Dit is een andere man met die naam.

Als u daar gekomen bent, kijk daar dan uit naar Jehu, de zoon van Josafat, de zoon van Nimsi. Ga naar hem toe, laat hem opstaan uit het midden van zijn broeders en breng hem in een besloten kamer. Neem dan de oliekruike, giet die uit over zijn hoofd en zeg: Zo zegt de HEERE: Ik heb u tot koning over Israël gezalfd. Doe daarna de deur open en vlucht weg; wacht niet.

2 KONINGEN 9:2-3

Jehu tot koning over Israël zalven zou natuurlijk een daad van verraad zijn. Daarom zou de man die het deed moeten verdwijnen voordat hij herkend kon worden. Elisa kon het niet zelf doen, omdat hij te bekend was. Als hij dit deed, zou de koning

natuurlijk een bevel tot zijn arrestatie uitvaardigen, als de koning lang genoeg in leven bleef om zulke bevelen uit te vaardigen. Dit was een daad van verraad tegen de zittende koning. Jehu was een generaal, geen koning, zelfs geen prins. Dit zou dus een militaire staatsgreep worden. Jehu zou als leider van het leger de koning en de familie van de koning ten val brengen en de troon innemen.

Dat zou natuurlijk volkomen onwettig zijn. De man die hem zalfde en hem aanmoedigde om dit te doen, zou een medesamenzweerder bij de staatsgreep zijn. Daarom moest een anonieme, onbekende profetenzoon het doen en dan wegrekken voordat iemand wist wie hij was.

Zo ging de jongeman, de knecht van de profeet, naar Ramoth in Gilead. Toen hij aankwam, zie, daar zaten de bevelhebbers van het leger; en hij zei: Ik heb een boodschap voor u, overste. Jehu zei: Voor wie van ons allen? En hij zei: Voor u, overste. Toen stond hij op en ging in huis; hij goot de olie uit over zijn hoofd en zei tegen hem: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Ik heb u gezalfd tot koning over het volk van de HEERE, over Israël. En u zult het huis van Achab, uw heer, doden, opdat Ik het bloed van Mijn dienaren, de profeten, en het bloed van alle dienaren van de HEERE op Izebel zal wreken. Het hele huis van Achab zal omkomen. Ik zal van Achab alle mannen uitroeien, zowel de gebondene als de vrije in Israël.

2 KONINGEN 9:4-8

Daarmee worden alle mannelijke nakomelingen van Achab bedoeld. Eigenlijk zou de uitspraak zelfs nog verder vooruit kunnen wijzen, naar de wegvoering van alle mensen van de tien stammen, maar dat weet ik niet zeker.

[Vertalersnoot: De spreker bespreekt hier de Engelse formulering ‘alle mannen in Israël, zowel gebonden als vrij’. Het Nederlandse citaat begrenst de uitspraak expliciet tot de mannen van Achabs huis.] Hier heeft Hij het waarschijnlijk over alle mannen uit

het geslacht van Achab. Hij had ongetwijfeld veel vrouwen en veel nakomelingen, en die zullen allemaal worden uitgeroeid.

Want Ik zal het huis van Achab maken als het huis van Jerobeam, de zoon van Nebat, en als het huis van Baësa, de zoon van Ahia.

2 KONINGEN 9:9

Deze beide koningen werden zelf niet vermoord, maar hun zonen wel. Hun opvolgers werden vermoord, en al hun nakomelingen werden door de moordenaars uitgeroeid. Er waren in Israël veel militaire staatsgrepen en onrechtmatige machtsovernames. Het huis van Jerobeam was uitgeroeid door een opvolger van zijn dynastie, en dat was Baësa. De dynastie van Baësa werd op dezelfde manier door haar opvolger uitgeroeid. En nu de dynastie van Achab.

Achab heeft vier koningen in zijn dynastie gehad. Niet die van hemzelf: zijn vader Omri was de eerste van zijn geslacht, daarna Achab. Daarna hadden twee van zijn zonen afzonderlijk op verschillende momenten geregeerd, omdat de eerste maar twee jaar regeerde.

Ook zullen de honden Izebel eten op het stuk land van Jizreël, en er zal niemand zijn die haar begraaft. Toen opende hij de deur en vluchtte weg.

2 KONINGEN 9:10

Achab was eerder in de oorlog gestorven, en de voorspelling van de profeet dat honden zijn bloed zouden oplikken, was uitgekomen, want zijn bloed was in de strijdswagen terechtgekomen. Toen ze de strijdswagen schoonmaakten, likten de honden het bloed op dat eruit werd gewassen. Maar Izebel had lang genoeg geleefd om twee van haar zonen te zien regeren. Toch zou ze sterven, en de honden zouden ook haar opeten. Dit zou in vervulling gaan. Deze profeet herhaalt wat Elia zelf tegen Achab had gezegd, dat Izebel door honden opgegeten zou worden. Dat zei hij toen hij hem ermee confronteerde dat de wijngaard van Naboth onrechtmatig in beslag was genomen.

16

Het leger erkent Jehu als koning

Toen Jehu naar buiten ging, naar de dienaren van zijn heer, zeiden tegen hem: Is alles goed? Waarom is deze krankzinnige naar u toe gekomen? Hij zei tegen hen: U kent zelf de man en zijn geklaag.

2 KONINGEN 9:11

Waarschijnlijk bedoelde hij: ‘Die profetenzonen hebben zo hun onzin waar ze het over hebben.’

[Vertalersnoot: De Engelse vertaling heeft hier ‘babble’, dat de spreker als ‘onzin’ uitlegt. Het Nederlandse citaat heeft ‘geklaag’.] Hij gaf een ontwijkend antwoord. En zij zeiden:

Dat is een leugen! Vertel het ons nou.

Dus zei hij:

Maar zij zeiden: Dat is een leugen, vertel het ons toch. En hij zei: Dit en dat heeft hij tot mij gezegd: Zo zegt de HEERE: Ik heb u tot koning over Israël gezalfd.

2 KONINGEN 9:12

Toen haastten zij zich en ieder nam zijn mantel en legde die onder hem op de treden van de trap. Zij bliezen op de bazuin en zeiden: Jehu is koning geworden!

2 KONINGEN 9:13

Blijkbaar waren zijn ondergeschikten in het leger het erover eens dat hij een betere koning zou zijn, dus erkenden ze hem als koning. Ze konden de olie overal op hem hebben gezien. Hij was met olie gezalfd. Ze konden zien dat er iets gebeurd was. Er was

niet alleen maar een gesprek geweest. Nu heeft hij dus de legeraanvoerders die onder hem staan aan zijn kant. En natuurlijk kan hij gemakkelijk de koning overheersen, die geen leger aan zijn kant heeft.

Zo spande Jehu, de zoon van Josafat, de zoon van Nimsi, tegen Joram samen. (Joram nu had Ramoth in Gilead bezet, hij en heel Israël, vanwege Hazaël, de koning van Syrië; koning Joram was echter teruggekeerd om in Jizreël te genezen van de verwondingen die de Syriërs hem toegebracht hadden, toen hij streed tegen Hazaël, de koning van Syrië.) En Jehu zei: Als het uw wil is, laat dan niemand uit de stad wegtrekken, die ontkomt om dit in Jizreël te gaan vertellen.

2 KONINGEN 9:14-15

Joram had Jehu en de legers onder zijn bevel dus achtergelaten om Ramoth in Gilead te belegeren. Maar nu gaat Jehu Ramoth in Gilead opgeven en Jizreël innemen, waar de koning van zijn verwondingen uit de strijd ligt te herstellen.

En Jehu zei tegen de mannen die hem tot koning hadden uitgeroepen:

Als jullie dat willen, laat dan niemand de stad verlaten of ontsnappen om het in Jizreël te gaan vertellen.

Toen reed Jehu weg en ging naar Jizreël, want Joram lag daar ziek, en Ahazia, de koning van Juda, was gekomen om Joram te zien.

2 KONINGEN 9:16

Dat was gewoon pech voor Ahazia. Hij was toevallig op het verkeerde moment op de verkeerde plaats.

17

Jehu doodt Joram en Ahazia

De wachter nu stond op de toren in Jizreël en zag de menigte van Jehu toen hij aankwam en zei: Ik zie een menigte. Toen zei Joram: Neem een ruiter, stuur die hun tegemoet en laat hij zeggen: Is het vrede? En de ruiter te paard ging hem tegemoet en zei: Dit zegt de koning: Is het vrede? En Jehu zei: Wat hebt u met vrede te maken? Keer om, achter mij aan. En de wachter bracht de boodschap: De bode is bij hen gekomen, maar hij komt niet terug.

2 KONINGEN 9:17-18

Daarop stuurde hij een andere ruiter te paard; toen deze bij hen gekomen was, zei hij: Dit zegt de koning: Is het vrede? En Jehu zei: Wat hebt u met vrede te maken? Keer om, achter mij aan. En de wachter bracht de boodschap: Hij is tot bij hen gekomen, maar hij komt niet terug. De manier van rijden lijkt op de manier van rijden van Jehu, de zoon van Nimsi, want hij rijdt als een krankzinnige.

2 KONINGEN 9:19-20

Toen zei Joram: Inspannen! En men spande zijn strijdswagen in. Zo trok Joram, de koning van Israël, de stad uit, samen met Ahazia, de koning van Juda, ieder op zijn wagen. Zij trokken de stad uit, Jehu tegemoet, en ontmoetten hem op het stuk land van Naboth uit Jizreël.

2 KONINGEN 9:21

Interessant genoeg was Naboth degene van wie de wijngaard was afgenomen door de samenzwering van Achab en Izebel tegen de vroegere eigenaar. En juist op dat stuk grond gingen ze hun ondergang tegemoet.

Het gebeurde nu, toen Joram Jehu zag, dat hij zei: Is het vrede, Jehu? Maar hij zei: Wat vrede, zolang de hoererijen van uw moeder Izebel en haar toverijen zo talrijk zijn? Toen keerde Joram zijn wagen en vluchtte, en hij zei tegen Ahazia: Verraad, Ahazia!

2 KONINGEN 9:22-23

We moeten hier weg. Dit is een staatsgreep.

Maar Jehu spande de boog met volle kracht en schoot Joram tussen de armen, zodat de pijl door zijn hart naar buiten kwam; en hij zonk neer in zijn wagen.

2 KONINGEN 9:24

Dat zou dan tussen zijn schouderbladen zijn, blijkbaar, want hij vluchtte.

Toen zei Jehu tegen Bidkar, zijn officier: Pak hem op en werp hem op het stuk land van Naboth uit Jizreël. Want denk eraan dat, toen ik en u naast elkaar achter zijn vader Achab reden, de HEERE deze profetie over hem uitsprak: Zo waar als Ik gisteravond het bloed van Naboth en het bloed van zijn zonen gezien heb, spreekt de HEERE, zal Ik u dat op dit stuk land vergelden, spreekt de HEERE. Nu dan, pak hem op en werp hem op dat stuk land, overeenkomstig het woord van de HEERE.

2 KONINGEN 9:25-26

We hebben dus een dode koning in Israël, maar Jehu neemt er geen genoegen mee het daarbij te laten. Hij gaat een ongelooflijk grondige zuivering uitvoeren, niet alleen van de goddeloze leiders in Israël. Hij gaat ook het zuidelijke koninkrijk straffen, in elk geval degenen die binnen zijn bereik komen.

Er staat:

Toen Ahazia, de koning van Juda, dat zag, vluchtte hij in de richting van Beth-Haggan. Jehu achtervolgde hem echter en zei: Dood ook hem op zijn wagen, op de weg omhoog naar Gur, dat bij Jibleam ligt; maar hij vluchtte naar Megiddo en stierf daar.

2 KONINGEN 9:27

Hij raakte dus blijkbaar bij Jibleam gewond, maar was nog niet dood. Hij bereikte Megiddo voordat hij stierf.

[Vertalersnoot: De Engelse lezing vermeldt na het bevel om hem neer te schieten uitdrukkelijk dat dit werd uitgevoerd. Dat zinsdeel staat niet in het Nederlandse citaat.]

Zijn dienaren vervoerden hem naar Jeruzalem en zij begroeven hem in zijn graf, bij zijn vaderen in de stad van David. In het elfde jaar nu van Joram, de zoon van Achab, was Ahazia koning over Juda geworden.

2 KONINGEN 9:28-29

maar nu was hij dood.

18

Izebels dood vervult Elia's profetie

En Jehu kwam in Jizreël. Toen Izebel dat hoorde, voorzag zij haar ogen van oogschaduw, verzorgde haar kapsel en zag door het venster neer naar buiten.

2 KONINGEN 9:30

Waarom ze nu haar ogen opmaakte en zich versierde, weten we niet. Misschien dacht ze nog steeds dat ze een jonge schoonheid was. Ze moet inmiddels een oude vrouw zijn geweest. Af en toe zie je heel oude vrouwen die niet lijken te weten dat ze oud zijn. Ze doen veel make-up op en denken dat niemand merkt dat ze oud zijn. Misschien dacht ze gewoon dat ze die charmes nog steeds had. Misschien kon ze Jehu voor zich winnen door mooi te zijn. Of misschien wilde ze gewoon niet zonder make-up in het openbaar gezien worden. Ik weet het niet. Maar waar het om gaat, is dat ze tevoorschijn kwam en uit een raam keek.

Toen nu Jehu de poort binnenkwam, zei zij: Is het vrede, Zimri, moordenaar van zijn heer?

2 KONINGEN 9:31

Zimri is natuurlijk niet Jehu. Maar Zimri was een eerdere koning die zijn meester, de koning, had vermoord. Zeven dagen later had hij echter zijn eigen huis boven zijn hoofd in brand gestoken, omdat hij door Omri werd belegerd. Ze zegt dus: 'Je bent net als Zimri. Hij heeft zijn koning gedood, en kijk eens wat er met hem gebeurd is.' Ze zegt: 'Je hebt je koning gedood. Je bent geen haar beter dan Zimri.' En ze suggereert: 'Jij zult ook sterven, net als hij.'

Hij keek omhoog naar het venster en zei: Wie is er met mij, wie? Toen zagen twee, drie hovelingen op hem neer.

2 KONINGEN 9:32

De Engelse vertaling noemt deze hovelingen eunuchen. Eunuchen waren mannen aan wie de zorg voor de harem werd toevertrouwd. Ze waren gecastreerd, zodat ze bij de vrouwen te vertrouwen waren. Dit was heel gebruikelijk in koninkrijken in de oudheid: een bepaald aantal mannen castreren die op de vrouwen konden letten en die je bij hen niet hoefde te wantrouwen. Er waren op dat moment dus twee of drie eunuchen die Izebel bedienden, en zij keken naar buiten, naar hem.

Hij zei: Gooi haar naar beneden. En zij gooiden haar naar beneden, zodat een deel van haar bloed tegen de muur en tegen de paarden spatte, en hij vertrapte haar.

2 KONINGEN 9:33

Ze was op dat moment dus blijkbaar door de val gestorven.

Vervolgens ging hij naar binnen en at en dronk. Toen zei hij: Zie toch om naar die vervloekte en begraaf haar; ze is immers een koningsdochter.

2 KONINGEN 9:34

Ze was de dochter van de koning van Sidon, een vreemd land.

En zij gingen ernaartoe om haar te begraven, maar zij vonden niets van haar dan haar schedel, haar voeten en haar handpalmen. Toen kwamen zij terug en vertelden het hem. Hij zei: Dit is het woord van de HEERE dat Hij gesproken heeft door de dienst van Zijn dienaar Elia, de Tisbiet, die zei: Op het stuk land van Jizreël zullen de honden het vlees van Izebel eten. En het dode lichaam van Izebel zal zijn als mest op het veld, in het stuk land van Jizreël, zodat men niet zal kunnen zeggen: Dit is Izebel.

2 KONINGEN 9:35-37

Izebel werd dus vrij snel door honden opgegeten. Blijkbaar waren het uitgehongerde honden, want juist terwijl Jehu en zijn metgezellen binnen zaten te eten, waren de honden buiten aan het eten. Toen Jehu naar buiten kwam, was er niets meer over dan haar handen, voeten en schedel. De rest van haar lichaam was helemaal kaalgevreten, en stukken van haar botten waren naar allerlei plaatsen weggesleept.

Nu zei hij dat het woord van de HEERE was dat haar lijk als mest op het veld zou liggen. Nou, ze had geen lijk meer, behalve een lijk dat door de darmen van honden was gegaan. Haar lijk was dus eigenlijk hondenpoep op het veld. Dat was haar einde. Ze werd niet werkelijk begraven. Haar lichaam werd geen waardigheid verleend. Ze werd werkelijk alleen maar hondenpoep op het veld, dat is wat er staat. En zo zien we het zeer rechtvaardige einde van die zeer onrechtvaardige vrouw.

Jehu is echter bijzonder ijverig bezig met het uitvoeren van zijn opdracht om het huis van Achab te vernietigen, en hij heeft nog meer te doen. En hij zal ook de aanbidding van Baäl uitbannen, waardoor hij een goede man lijkt. Maar hij was geen goede man. Helaas deed ook hij, net als alle andere koningen van het noordelijke koninkrijk, wat kwaad was in de ogen van de HEERE door afgoderij.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Koningen 7:1
- 2 Koningen 7:2
- 2 Koningen 7:3-4
- 2 Koningen 7:5-6
- 2 Koningen 7:7-8
- 2 Koningen 7:9
- 2 Koningen 7:10
- 2 Koningen 7:11-12
- 2 Koningen 7:13
- 2 Koningen 7:14-16
- 2 Koningen 7:17

- 2 Koningen 7:18-20
- 2 Koningen 8:1
- 2 Koningen 8:2-3
- 2 Koningen 8:4
- 2 Koningen 8:5
- 2 Koningen 8:6
- 2 Koningen 8:7-8
- 1 Koningen 19:15-16
- 2 Koningen 8:9
- 2 Koningen 8:10
- 2 Koningen 8:11
- 2 Koningen 8:12
- 2 Koningen 8:13
- 2 Koningen 8:14
- 2 Koningen 8:15
- 2 Koningen 8:16
- 2 Koningen 8:17-18
- 2 Koningen 8:19-24
- Genesis 27:39-40
- 2 Kronieken 21:1-7
- 2 Kronieken 21:8-11
- 2 Kronieken 21:12-15
- 2 Kronieken 21:16-17
- 2 Kronieken 21:18-19
- 2 Kronieken 21:20
- 2 Koningen 9:1-2
- 2 Koningen 9:2-3
- 2 Koningen 9:4-8
- 2 Koningen 9:9
- 2 Koningen 9:10
- 2 Koningen 9:11
- 2 Koningen 9:12
- 2 Koningen 9:13
- 2 Koningen 9:14-15

- 2 Koningen 9:16
- 2 Koningen 9:17-18
- 2 Koningen 9:19-20
- 2 Koningen 9:21
- 2 Koningen 9:22-23
- 2 Koningen 9:24
- 2 Koningen 9:25-26
- 2 Koningen 9:27
- 2 Koningen 9:28-29
- 2 Koningen 9:30
- 2 Koningen 9:31
- 2 Koningen 9:32
- 2 Koningen 9:33
- 2 Koningen 9:34
- 2 Koningen 9:35-37

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.